

«Η πρώτη λέξη στο αρχαιότερο λογοτεχνικό κείμενο της Ευρώπης είναι η πρώτη λέξη της *Ιλιάδας*: Μήνις. Ο πυρήνας του έργου είναι η οργή [μήνις] ενός ήρωα για έναν ομόφυλο, ομόθρησκο και ομόγλωσσο συναγωνιστή. Αυτή η κατάσταση διατρέχει όλη την ελληνική ιστορία τριών χιλιάδων χρόνων» (Κώστας Γεωργουσόπουλος).

Η μήνις, στο έπακρο, κυριαρχεί τη δεκαετία 1942-1952, την εποχή δηλαδή που πραγματεύεται η παρούσα έκδοση με επίκεντρο τα κορίτσια. Η οργή των Ναζί ενάντια στις αντιστασιακές Ελληνίδες, η οργή τους ενάντια στις αλλόθρησκες εβραιοπούλες. Όμως το μεγαλύτερο μέρος του βιβλίου το διαποτίζει η εμφύλια μήνις, αυτή που ανέκαθεν κατέτρωγε τον πολύπαθο τόπο μας, χωρίζοντάς μας σε αντιμαχόμενα στρατόπεδα. Τα κορίτσια του βιβλίου που βρέθηκαν στη δίνη του πολέμου τιμωρήθηκαν επειδή εκείνα ή οι οικογένειές τους δεν συμβάδισαν με τις εκάστοτε κατά τόπους κυρίαρχες αντιλήψεις. Το τίμημα ήταν να ζήσουν σε «περίκλειστους χώρους».

Ο αναγνώστης ίσως παρατηρήσει ότι δίνω μεγάλο βάρος στην περιγραφή των χώρων αυτών. Το κάνω όχι μόνο χάριν της ιστορικής τεκμηρίωσης, αλλά επειδή πιστεύω ότι, γνωρίζοντας το χώρο, πιο εύκολα κατανοούμε τα βιώματα και τα συναισθήματα εκείνων που έζησαν σε αυτές τις συνθήκες. Συνθήκες διάφορες, που περιγράφονται σε καθένα από τα κεφάλαια ή και στις επιμέρους περιπτώσεις του βιβλίου. Βάρβαρα ολοπαγή ιδρύματα αλλά και μικρά «σπιτάκια», με κοινή όμως συνισταμένη την απομάκρυνση από τον τόπο κατοικίας, την απομάκρυνση από τον έξω κόσμο, την αυστηρή ομαδοποίηση, την έλλειψη προσωπικού χώρου, την άσκηση εξουσίας, την προσπάθεια δημιουργίας πειθίμων σωμάτων και σε πάρα πολλές περιπτώσεις την άκρατη βία, την έλλειψη γονικής θαλπωρής και το οδυνηρό αίσθημα ανασφάλειας και φόβου.

«Βαρούμ;» αναρωτιόταν η 19χρονη Βάσω Σταματίου. «Γιατί;»

Οι μαρτυρίες αφορούν κορίτσια, μικρές παιδούλες, αλλά και εικοσάχρονες κοπέλες. Ο αναγνώστης ίσως θέσει το ερώτημα: Γιατί επιλέχθηκαν μόνο κορίτσια; Ο βασικός λόγος είναι ότι οι περισσότεροι «κλειστοί χώροι» ήταν